

РЕШЕНИЕ

№ 4145

гр. София, 20.06.2013 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, Второ отделение 24 състав,
в публично заседание на 20.05.2013 г. в следния състав:

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪДИЯ: Бранимира Митушева

при участието на секретаря Гергана Мартинова и при участието на прокурора Димитров, като разгледа дело номер **10236** по описа за **2011** година докладвано от съдията, и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по реда на чл. 203 – 207 от АПК във връзка с чл. 1, ал. 1 от Закона за отговорността на държавата и общините за вреди /ЗОДОВ/.

Образувано е по искова молба на С. Т. Т. от [населено място] срещу Министерство на правосъдието с искане за присъждане на обезщетение за причинени неимуществени вреди в размер на 100 000 /сто хиляди/ лева по ЗОДОВ.

В исковата молба се твърди, че в резултат на незаконосъобразно бездействие на длъжностни лица от Затвора – [населено място] и от Специализирана болница за активно лечение на лишени от свобода – С. /СБАЛЛС – С./, изразяващо се в неизвършване на действия по рехабилитация, профилактика, физиотерапия и осигуряване на адекватно лечение на ищеца, който е със 100 % намалена работоспособност с чужда помощ, както поставянето му в неравностойно положение чрез липса на достъпна архитектурна среда и неосигуряване на рампи за хора с увреждания, помощни средства и възможност на ищеца да се движи свободно и да отиде до зъболекар, библиотека и т. н. В исковата молба се посочва също така, че в резултат на бездействието на ответника ищецът по време на престоя си в болницата и в затвора е бил лишен от възможността да посещава нормално санитарния възел, както и да осъществява нормално личната си хигиенна, като едва на 09.06.2011 г. му е осигурен болногледач. С направеното допълнение към исковата молба от 09.02.2012 г. уточнява, че неимуществените вреди са причинени от бездействия от страна на длъжностните лица при ответника, свързани с неосигуряване на адекватни

медицински грижи, поставяне в неравностойно положение, недостъпна архитектурна среда, ограничаване на помощните средства и умишлено увреждане на общото му състояние, което предизвиква в ищеца обърканост, страх за живота, чувство на уязвимост и безпокойство. В допълнение на исковата молба от 30.12.2011 г. се претендира съда да се произнесе с решение, с което да осъди ответника да заплати сумата в размер на 100 000 лева, представляваща обезщетение за причинени неимуществени вреди, изразяващи се в системно, продължително и непредизвикано унижение на човешкото достойнство, както и до чувство на уязвимост, безпокойство, малоценност, незащитеност и безпомощност, на силен стрес, емоционална увреденост и психическа травма от начина на живот.

Ответникът – МИНИСТЕРСТВО НА ПРАВОСЪДИЕТО – чрез процесуалния си представител, оспорва изцяло предявения иск, като счита исковата претенция за недоказана и неоснователна по съображения, изложени в писмени бележки. В съдебно заседание не претендира присъждане на разноски по делото, като за първи път в приложената по делото писмена защита по съществото на спора прави искане за присъждане на юрисконсултско възнаграждение.

Представителят на СОФИЙСКА ГРАДСКА ПРОКУРАТУРА счита предявения иск за неоснователен и недоказан.

Съдът, след като обсъди доводите на страните и прецени събраните и приети по делото писмени доказателства, приема за установена следната фактическа обстановка:

Ищецът изтърпява общо наказание „лишаване от свобода”, на основание чл. 25 от НК, в Затвора – [населено място], като предвид здравословното му състояние на 31.03.2009 г., както и към момента на предявяване на исковата молба, той е настанен в Неврологичното отделение на СБАЛЛС – С., който престой е прекъсван през процесния период, поради прекъсване на изтърпяване на наказанието на 17.04.2009 г., 17.07.2009 г., 17.07.2010 г. и 02.12.2010 г. От приетите по делото писмени доказателства, включително и медицинското досие на ищеца, се установява, че последният е с 100 % намалена работоспособност и диагноза: състояние след тежка гръбначно-мозъчна травма – огнестрелно нараняване с миеломалация, долна параплегия, тазово-резервуарна инсуфициенция, тежък трофичен синдром – пермагнени декубитални рани в областта на седалището и камъни в пикочния мехур.

По делото се установява също така от приложените доклади на директора на СБАЛЛС - С., че на ищеца по време на престоя в лечебното заведение са извършени външни консултации със специалисти, които потвърждават, че състоянието му е стационарно и не подлежи на специализирано лечение, както и че за обработка на раните му пациентът всеки ден е бил преглеждан от хирург и медицинска сестра, които след обработка го превързват – това е и единственото лечение за основното му заболяване. Установява се още, че ищецът е провеждал периодично рехабилитация от рехабилитатор, както и че от Агенцията по социално подпомагане – К. са му осигурени помощни средства – антидекубитален дюшек и възглавница, инвалидна количка и комбиниран стол за тоалет и баня, както и че за него се грижи друг лишен от свобода и е редовно посещаван от психолога на затвора, а за предвижването му е осигурена рампа на входа на болницата. По време на престоя на ищеца в болницата са извършени и някои подобрения – допълнителни рампи на стъпалата, подвижен душ за баня в сервизното помещение, осигурена маса за хранене в болничната стая, лята рампа на санитарния възел в стаята.

От приетите по делото писмени доказателства се установява, че на няколко пъти ЛКК е давала становище, с оглед на това, че състоянието на ищеца е сериозна пречка да пребивава в условията на местата за лишаване от свобода предвид невъзможността му за самообслужване и необходимостта от постоянна хирургична обработка, е налице необходимост от прекъсване на наказанието му по чл. 447, т. 3 от НПК.

От събраните в исковото производство гласни доказателствени средства, чрез разпита на свидетеля В. П. – изтърпяващ наказание „лишаване от свобода“, се установява, че в болницата към затвора няма рампи за инвалиди и не се прави ежедневна рехабилитация, както и болницата разполага с тоалетни в самите спални, но те са недостъпни за хората с увреждания, и има рампа, която е неизползваема. От разпита на свидетеля С. К. – психолог към затвора, се установява, че последният е имал срещи с ищеца до два пъти месечно, който като личност е гневен, но и отчаян и обезверен в посока на засилване на гневността, както и че раните му внасят душевен дискомфорт. Свидетелят твърди още, че условията в болницата не са подходящи за ищеца, както и че всичко, което е получил е ставало в резултат на подавани от него жалби.

С оглед изясняване на делото от фактическа страна по делото е допусната и приета съдебно-медицинска експертиза. Съгласно заключението на вещото лице Д. К. здравословното състояние на ищеца е на човек с огнестрелна рана на гръбначния стълб и мозък в следствие, на което, независимо от прилаганото лечение, включително и оперативно, същият е напълно парализиран на мястото на увредата надолу, като не може волево да контролира и естествените си нужди, както и предвид изминалото време това състояние е дефинитивно и не подлежи на възстановяване, а единствено на постепенно влошаване. Вещото лице счита, че на ищеца е назначено необходимото поддържащо лечение и грижи с оглед спецификата на състоянието и извършените процедури и тяхната честота са били адекватни на състоянието на пациента, както и на последния е било предоставено необходимото битово оборудване от социалните служби и той е могъл да го използва и в местата за лишаване от свобода – инвалидна количка и антидекубитален дюшек. Вещото лице е констатирало, че при престоя на ищеца в затвора му е бил осигурен асистент – също лишен от свобода, който не е необходимо да има някакво образование и познания, като ищецът, доколкото ръцете не са му били засегнати и е разполагал с инвалидна количка, е могъл да се придвижва с нея или да бъде возен от друг човек. Съгласно заключението на вещото лице, след постъпването на С. Т. в болницата към затвора не са настъпили усложнения на здравословното му състояние, като предвид медицинските грижи и направените изследвания са констатирани вече налични усложнения като анемия – следствие на хроничното кървене от раните, камъни в бъбреците – които се образуват за месеци до година, и уголемяване на декубиталните рани, които веднъж настъпили при липса на трофика не зарастват, а само нарастват обхващайки околни полета. Вещото лице е заявило също така, че констатираните при ищеца усложнения не са настъпили във връзка с престоя му нито в болницата към затвора, нито в самия затвор, а те са очаквани във времето, заради основното заболяване на ищеца – прекъсване на гръбначния мозък с липса на тонизиращи нервни сигнали и нарушена трофика на тъканите, както и в следствие на невъзможността за волево задържане на отпадните продукти. Тези констатации са направени от вещото лице на база на приложените по делото писмени доказателства и с оглед на неговата компетентност, като разпитано в съдебното заседание на

20.05.2013 г. вещото лице изрично е заявило, че дори и да извърши личен преглед на ищеца това няма да промени неговото заключение.

При така установените факти, съдът достига до следните правни изводи:

Предявеният иск по чл. 1, ал. 1 от ЗОДОВ за присъждане на неимуществени вреди се явява неоснователен и недоказан по следните съображения :

За да възникне правото на обезщетение по чл. 1, ал. 1 от ЗОДОВ и за да бъде ангажирана отговорността на ответника е необходимо ищецът да докаже кумулативното осъществяване на следните елементи на фактическия състав: настъпила вреда в правната сфера на ищеца, която включва реално причинени неимуществени вреди от незаконосъобразно действие и/или бездействие на орган или длъжностно лице на държавата или общината, вредата трябва да е настъпила в резултат на това незаконосъобразно действие или бездействие и да е при или по повод изпълнение на административна дейност, както и да е налице пряка и непосредствена причинна връзка между незаконосъобразното действие и/или бездействие и настъпилата вреда.

Законът за отговорността на държавата и общините за вреди доразвива принципа, че всеки дължи обезщетение за вредите, които е причинил виновно другиму, като създава облекчен ред за ангажиране на отговорността на държавата за вредите причинени на нейните граждани от органите на администрацията при изпълнение на правно регламентирана административна дейност. В процесния случай, за да се ангажира тази отговорност по отношение на ответника, на основание чл. 1, ал. 1 от ЗОДОВ, следва да се установят елементи от фактическия състав на цитираната разпоредба – незаконните бездействия, извършвани от длъжностни лица на ответника, които са свързани с изпълнение на административна дейност, претърпяна от ищеца вреда и причинна връзка между незаконните бездействия и вредата. В настоящото производство обаче не се установи по безспорен начин, че всички елементи на този фактически състав са налице. Настоящият съдебен състав намира, че не беше доказано наличието на бездействие от страна на съответните длъжностни лица при ответника във връзка с изпълнението на задълженията, произтичащи пряко от нормативен акт, което да е в причинна връзка с настъпилите неимуществени вреди на ищеца. По делото от една страна не бяха ангажирани категорични доказателства от ищеца в подкрепа на исковата му претенция, като нито свидетелските показания, нито писмените доказателства, включително и приетата по делото съдебно-медицинска експертиза, установяват по безспорен начин, че са налице незаконосъобразни действия и причинени от тях вреди. Действително, от писмените и гласни доказателства по делото, безспорно се установява, че ищецът е с влошено здравословното състояние и 100 % намалена работоспособност с чужда помощ, което от своя страна налага необходимостта от по-специални грижи и условия, при които да изтърпява наложеното му наказание „лишаване от свобода”. Именно и поради това ищецът е бил настанен от 31.03.2009 г., при постъпването му в затвора, както и към момента на предявяване на исковата претенция, с изключение на периодите, в които е прекъсвано изтърпяването на наказанието, в СБАЛЛС – С.. Видно от приетата по делото съдебно-медицинска експертиза, която съдът кредитира като компетентно и обективно изготвена, във връзка със здравословното състояние на ищеца, при настаняването му в СБАЛЛС – С., са били осигурени необходимите медицински грижи, като усложненията в здравословното му състояние са в резултат не на бездействие от страна на длъжностни лица при ответника, а са очаквани и и настъпват във

времето, поради основното заболяване на ищеца - прекъсване на гръбначния мозък с липса на тонизиращи нервни сигнали и нарушена трофика на тъканите, както и в следствие на невъзможността за волево задържане на отпадните продукти. Това се потвърждава и от приетото по делото медицинско досие на ищеца и докладите на директора на СБАЛЛС – С., от които е видно също така, че на ищеца по време на престоя в лечебното заведение са извършени и външни консултации със специалисти. Така, в процесния случай от една страна безспорно се установява, че ищецът при престоя си в лечебното заведение е получавал адекватни медицински грижи, както в съответствие със здравословното му състояние, така и в съответствие с глава десета „Медицинско обслужване в местата за лишаване от свобода” от Закона за изпълнение на наказанията и задържането под стража /ЗИНЗС/, с Наредба № 2 от 22.03.2010 г. за условията и реда за медицинското обслужване в местата за лишаване от свобода /Наредба № 2/ и Правилника за устройството и дейността на лечебните заведения към Министерство на правосъдието /Правилника/. В тази връзка следва да се има предвид, че в настоящото производство остана недоказано от ищеца обстоятелството, че съответните длъжности лица при ответника са нарушили някои от разпоредбите на цитираните нормативни актове и не са изпълнили свои задължения, изрично регламентирани в тези актове. Нещо повече, от приетите по делото писмени доказателства е видно, че на няколко пъти от ЛКК и директора на лечебното заведение, в изпълнение именно на правомощията им по чл. 20, ал. 3 и чл. 22 от Правилника, са правени предложения за прекъсване на изтърпяването на наказанието на ищеца по чл. 447, т. 3 от НПК, каквото и прекъсване на няколко пъти реално е било осъществено, обстоятелство, което самият ищец сочи в исковата си молба. От друга страна по отношение извършването на действията по рехабилитация, профилактика, физиотерапия и осигуряване на адекватно лечение на ищеца, каквито възражения той прави в исковата си молба, следва да се има предвид, че дори и да е налице бездействие от страна на лицата, работещи в лечебното заведение, то това бездействие не е „при и по повод осъществяване на административна дейност” по смисъла на чл. 1, ал. 1 от ЗОДОВ, поради което не ангажира отговорността на ответника по този законов текст. Видно от разпоредбата на чл. 2 от Наредба № 2, изрично препращаща към чл. 5 от Закона за лечебните заведения, както и от установената трайна съдебна практика в тези случаи, дейността, свързана с упражняване на лекарска практика, не съставлява „административна дейност” по смисъла на чл. 1, ал. 1 от ЗОДОВ.

Безспорно се установява по делото също така, че на ищеца е бил осигурен асистент – друг лишен от свобода, който се е грижил за него и е подпомагал неговото обслужване, както и са му били предоставени, с оглед на неговото здравословно състояние, необходимите помощни средства - антидекубитален дюшек и възглавница, инвалидна количка и комбиниран стол за тоалет и баня. В тази връзка следва да се има предвид, че нормативната уредба не предвижда задължение за съответните длъжностни лица да осигуряват помощни средства на лица с увреждания, какъвто безспорно е ищеца, в местата за лишаване от свобода. Съгласно чл. 8 от Закона за интеграция на хората с увреждания Агенцията за хората с увреждания осъществява изпълнението на държавната политика за интеграция на хората с увреждания, поради и което именно от Агенцията по социално подпомагане – К., на ищеца са били предоставени необходимите му помощни средства. По същия начин и по отношение на твърденията на ищеца за липсата на достъпна архитектурна среда и неосигуряване на рампи за хора с увреждания в затвора се установява по делото, че в лечебното

заведение е осигурена рампа на входа на болницата, както и че по време на престоя на ищеца в болницата са извършени някои подобрения – допълнителни рампи на стъпалата, подвижен душ за баня в сервизното помещение, осигурена маса за хранене в болничната стая, лята рампа на санитарния възел в стаята. От друга страна следва да се има предвид, че местата за лишаване от свобода са с особен режим, който се регламентира от ЗИНЗС и ППЗИНЗС, които са специални.

С оглед на гореизложеното съдът намира, че по делото се установява извършването на адекватни действия, и в рамките на нормативно установеното, на съответните длъжностни лица при ответника по отношение на ищеца именно във връзка с неговото здравословно състояние и с цел намаляване на неудобството му в резултат на това състояние. В тази връзка следва да се има предвид, че неимуществените вреди, подлежат на доказване и не се презумират от съда, като обезщетението се дължи за всички вреди, които са пряка и непосредствена последица от увреждането. Съдът определя по справедливост само размера на обезщетението за неимуществени вреди, но след като същото бъде доказано по надлежния ред. Следва да се има предвид също така, че при исковите по чл. 203 от АПК във връзка с чл.1, ал. 1 от ЗОДОВ тежестта на доказване е на ищеца по делото, който в настоящото производство не се справи с предоставената му по закон доказателствената тежест, като за да бъде уважен иск по ЗОДОВ той следва да бъде доказан както по размер, така и по основание.

Предвид гореизложеното настоящият съдебен състав намира, че за ищеца не е възникнало субективното право да претендира обезщетение за неимуществени вреди, причинени от незаконни бездействия на служители на ответника и предявената от нея искова претенция се явява неоснователна.

По искането за присъждане на разноските, направено от процесуалния представител на ответника за първи път с представяне по делото на писмена защита, след приключване на съдебното заседание на 20.05.2013 г., съдът намира, че същото следва да се остави без уважение. Видно от протокола на проведеното открито съдебно заседание на 20.05.2013 г. процесуалният представител на ответника не е направил изрично искане за присъждане на направените по делото разноски. За първи път това искане се прави в писмено становище, представено в указания от съда срок по чл. 149, ал. 3 от ГПК във връзка с чл. 144 от АПК. В тази връзка следва да се има предвид, че даденият от съда срок касае представяне на писмени бележки по съществото на правния спор и е недопустимо за първи път, след приключване на делото, в тези бележки да се прави и конкретно искане за присъждане на разноски по делото.

Водим от горното Административен съд - София-град, 24-ти състав

РЕШИ:

ОТХВЪРЛЯ исковата молба на С. Т. Т. от [населено място] срещу

Министерство на правосъдието с искане за присъждане на обезщетение за причинени неимуществени вреди в размер на 100 000 /сто хиляди/ лева по ЗОДОВ.

Решението може да се обжалва с касационна жалба пред ВАС на РБ в 14-дневен срок от съобщението до страните за постановяването му.

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪДИЯ: